

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken, Április 1-ső napján, 1814-dik esztendőben.

Hadi Történetek.

1. A' Frantzia Földön.

Mínekelőtte az ott történt hadi viselt dolgokat a' Magy. Kurir tisztelt olvasóival közlenék, szükség tudtokra adni, hogy a' Fels. Baváriai Király *Maximilian József* az egyesült Austriai és Baváriai hadi seregeknek mostani fő vezérjét *Wrede* lovasság Generálisát, azon vitéz tetteire, és azon hadi dolgoknak bölts kormányozásokra nézve, mellyeket a' jelen való háborúban, a' szövetséges Fejedelmeknek tellyes megelégedésekre végbe vitt, Feldmarsali rangra emelni méltóztatott.

A' közelebb múlt kedden Bécsbe érkezett hadi tudósítások szerint, a' Csász. Kir. Ármádának fő hadi szállása, az Aube folyóvíz mellett lévő Barban volt. — Ezen leg újabb tudósítás szerint, Mártzius 22-ik napján, reggeli hat órakor a' Frantzia ármáda, a' *Napoleon* személy szerint való vezérlése alatt, a' mi Arcis városameltt szorosan összegyűlt hadi seregeinket mérgesen megtámadta, de nagy veszteséggel az Aube folyóvíznek minden pontjain vissza veretett, úgy hogy csak egyedül Arcis városa mellett maradhatott meg négy nchezzen az éjelnek bekövetkezése után. — A' fogságba esett Frantzia katonáknak valástételek szerint, még annak a' granatíros testőrző seregnek két kompaniája is,

melly egyedül a' Frantzia Császár személyének különös védelmezésére volt ki rendelve, azon pontnak óltalmazására fordítottatott.

Mártzius 21-ik napján, az össze szövethkezett Cs. K. Ármádának fő vezérek Feldmarsal Herczeg *Schwarzenberg* a' követhkezett napon, úgymint Mártzius 21-ikén ismét megtámadta az ellenséget, és azt minden ponton vissza vevén, annak sok kárt tett. Minden órában sok hadi foglyok vitettek a' fő hadi szállásra, a' kik közt a' *Napoleon* Császár régi testőrző seregeiből 1000 ember találtatott. — Az ezen szerentsés történetről adandó bővebb tudósítást ezután várjuk és fogjuk tisztelt olvasóinkal közleni.

Prusszus Feldmarsal *Blücher*, a' leg újabb tudósítások szerint *Rheims* városában volt, abban a' városban, mellyben *Clodovéus* első keresztény Frantzia Király idejétől fogva, minden ő utána követhzett Királyok, néhai XVI. Lajos szerentsétlen Királyig megkenettettek és megkoronáztattak vala. F. M. Blücher onnan *Chalonsba* menni igyekezett, a' melly szép és népes város Párisból 10 mérföldre fekszik, és a' mellyet már akkor Prusszus Generál *Tettnborn* elfoglalt vala, önként felnyitván annak kapuit ő előtte a' lakosok.

A' Hessen Homburgi örökös Hertzeg és Austriai lovasság Generálissa, egy szép

Magyar Huszár Regimentnek tulajdonosa, és a' déli Armádának fő vezére, a' közelebb múlt Mártzius 18-ik napján, Geneva környékén Fr. Marsal *Augereau* (olvasd Oszserot) tüzesen megtámadta, megverte, hátrább nyomta, 's egészen *Villefranche* városig, melly *Lyon* városától nem messze esik, vissza űzte, a' maga fő hadi szállását is oda tette által, és mingyárt akkor olly rendeléseket tett, hogy az ellenséget ezen hónap 19-ikén *Echelles* mellett *Lyon* városá előtt megtámadhassa.

A' Bétsi Udvari újságoknak a' közelebb múlt kedden este költ darabja mellett kiadott 18-ik rendkívül való Toldalakjában, következő hadi tudósítások foglaltatnak: A' múlt Mártzius 21-ik napján *Arcis sur Aube* (az Obe folyóvíz mellett fekvő *Arcis* városa) mellett történt, és a' szövetséges seregekre nézve igen ditsőséges verekedés után (mellynel fogva *Napoleon* Császár, a' ki olly reménységben vala, hogy a' szövetséges armádát hasznos következővel meg támadhattya, az *Aube* folyóvízen által költözött, kéntelen volt nagy sietséggel és feles veszteséggel vissza menni) a' *Bar sur Aubei* (*Barium ad Albam*) Csász. fő hadi szállásról, következő hadi tudósítások érkeztek ide, mellyek a' Hertzég *Schwarzenberg* Feldmarsal fő hadi szállására *Pongyba* Mártzius 22-ik napján küldettek vala.

A' mai nap (t. i. Mártzius 21-ik napja) úgymond, rendkívül fényes volt. Az ellenség minden ponton vissza veretett, az ő veszteségének felette nagyoknak kell lenni. A' hadi fogságba esték közt a' Fr. Császár régi testőrző seregeből 1000 ember találtak, e' mellett már eddig is 7 ágyúkat nyertünk. Ennek a' történetnek hávebb előadása ezután fog következni. — Egyszersmind olly tudósítás is adatott ki a' *Bar sur Aubei* fő hadi szálláson, hogy az ellenség a' Seine folyóvíz bal partján

semmi hadi munkához nem fogott, hogy *Troyes* városa egy brigada által elfoglaltatott, és hogy néhány könnyű szerű seregek már a' Seine vize mellett fekvő *Nogent* városon túl száguldoznak, vagy járnak ki portáznai.

A' déli Armáda fő vezérjétől, a' Heszzen Homburgi örökös Hertzegtől olly tudósítás érkezett, hogy Mártzius 18-ik napján az ő armádája, és a' Fr. Marsal *Augereau* (Oszsero) osztály serege *St. George* mellett keményen verekedtek egymással, a' melly alkalmatossággal az Austriai hadi seregek igen vitezi módon viselték magokat, és minden ponton vissza vertek az ellenséget, sőt hogy arra a' végre is megtétetődtek a' rendelések, hogy a' következő napon az ellenségnek *Echelles* mellett táborozó nagy ereje megtámadasson.

2. Belgiumban, nevezetessen a' Hollandiai Flandriában.

A' Frankofartumi Zsúrnálnak Mártzius 16-ik napján költ darabjában következő hadi tudósítás adatott ki a' *Bergen-op-Zoomi* erősségnek az Anglus hadi seregektől, Mártzius 15-ik napján történt megtámadtatásáról. A' múlt kedden, úgymond, reggeli 10 órakor, 3000 főből álló Anglus sereg, lajtörjakkal és minden erőszakos megtámadásra szükséges eszközökkel fel lévén ruháztatva, nagy tsendeséggel és titkon *Steenberghe Berg-Op-Zoom* szomszedságába fekvő faluba ment, a' honnan a' bekövetkezett éjjel a' nevezett várost megtámadni igyekezett. Mellyre nézve éjjel előtt 11 órakor nagy tsendeséggel a' város kőfalai alá mentek, azokra szarentsésen fel is másztak, és a' városba bérohantak. A' több Anglus seregek azon időpontban a' város kapui eléibe mentek, és mivel azokat nyitva találták, úgy gondolkoztak, hogy azokon tsendesesen, és minden ellentámas nélkül bemehetnek a' városba. De előre tudósítatva lévén az el-

lenség, az Anglusok szándékjokról, eleve meg tette a' szükséges rendelkezéseket, hadi erejének egy részét készen tartotta, a' töltesekre és kőfalakra felmászott Anglusokat minden oldalról hirtelen megtámadta, azokra pedig, a' kik a' város kepein bementek, az úttzakon elrejtett ágyukból kártáts golyópisokkal lövöldözött, azokra rohant, és mind addig meg nem szűnt a' velek való viaskodástól, míg az életben maradtak felülte nagy veszteséssel a' városból kifutottak volna. Sokan meg ölettetek, megsebesítettek, és elfogattak az Anglus hadi seregekből.

Erről a' hadi fortélyról következő tudósítás adatott ki a' Bécsi Udvari újságoknak 30-ik Mártziusi darabjában: Az Anglus hadi seregeknek Berg-Op-Zoomi veszteségekről közelebb való és bizonyosabb tudósítást vettünk *Steenbergből*, melly szerint koránt sem volt az Anglusoknak olly nagy veszteségek, mint közönségesen hiszik és írják. Az azon történetben megholt megsebesített és elfogatott Anglusoknak számok nem 2000, a' mint eleintén írták vala, hanem mintegy hat, vagy leg fellyebb hét száz emberre ment, a' kik közt General *Skercit*, és egynehány Obersterek is voltak. Az első megholt, kinek halálát annál inkább fájlatják az Anglusok, mivel a' rajtok történet szerentsétlenségét egyedül azon hitetlen spionoknak tulajdonítják, a' kiknek segítségek által azon erősegek könnyen leendő megvételéhez jutni a' kartak. Ezek a' spionok a' Frantziának zsoldjokba lévén, az Anglusoknak feltevéket és készületjeket elárulták, a' várbeli őrizetnek számáról és erősségéről hamis tudósítást tettek az Anglusoknak.

Illy formán könnyű volt a' Berg-Op-Zoomi Frantzia Kommandánsnak az ostromló Anglus hadi seregek ellen a' szükséges rendelkezéseket előre megtenni; azt is láthatni, hogy ő szántszándékkal engedte meg, hogy az Anglusok a' töltesekre és bástyákra felmászhasanak; és a' kapukon minden

ellentállás nélkül bé mehessenek; de e' megesvén hirtelen sok kártáts zápor lövetett reájok, a' város minden úttzáiban számos ágyúk voltak kivonatva, a' tölteseken lévő házakban, és kapuknak belső részeiben sok fegyveres ember volt elrejtve, e' mellett, mivel a' katona őrizet is számosabb volt az ostromló Anglusoknál, szükségesképen vesztetni; és feles veszteséggel hátrálni kellett ezeknek. — Végtére a' sem bizonyosodott meg, hogy azon város lakosi közzül sokan fegyvert fogtak volna a' várbeli katona őrizet ellen, és hogy hathatós segítséggel lettek volna az Anglusoknak; a' mindazáltal tudva való dolog, hogy ezen történet után a' Frantziák egynehány házat le rontottak, minekutánna azokat egészen kipredálták volna.

Mártzius 10-ik napján Brédából azt írták, hogy a' Frantziáknak a' lett volna a' planumjok, hogy a' Walcherni szigetből, Berg-op-Zoonból, és Antwerpiából egyszersmind ki üssenek az Anglus táborra, melly Braschaertől egészen a' Skáldis vizéig kinyúlt vala, hogy azt által rontsák és szellyel szórják; de hogy ideje korán tudósítván arról az Anglusok, azon planumnak héjába való tételére a' szükséges rendelkezéseket megtették. Azomban Mártzius 17-ik napján tsak ugyan kitsapott az Antwerpiában lévő katona őrizet a' Brüsszelbe vivő országos út felé, és *Willebroekig* előbre is nyomult, a' hol véres verekedés esvén a' két ellenséges seregek közt, sokan megholtak, megsebesítettek, és estek fogságba a' Frantziák közzül.

A' Berlieni közönséges újság levelek szerint; az Antwerpiában mostan kommandirozó Frantzia General *Carnot* nem az a' *Carnot* az; a' ki a' Frantzia Országi Consulság előtt Director és hadi Minister is volt, hanem annak testvér öttse, a' ki ugyan még ekkorig esmeretlen volt a' Fran-

tzia háborúban: mindazáltal mint szolgálatba lévő Generális többet mivel a bányánál, a' ki számos esztendőig a' hadakozás folytatására sok jó plánumot készített, de ő maga soha egyet sem vitt végbe. — Soha sem volt Frantzia országnak a' jó hadi planistákra nagyobb szüksége mint most. Ez a' *Carnot*, tudniillik az Ex-Director-nak az öttse, 1796-ik esztendőben, a' Marsal *Jourdán* (oldvasd Zsurdán) vezérlésére bízott Fr. Armádánál brigadéros Generális volt, és a' bányának mind szerentsés, mind szerentsétlen dolgaiban részesült, és midőn amaz Tribunusnak tétetődött volna, ő, tudniillik az ifjabb *Carnot*, 1804-ik esztendőben az Indzinóri dolgokra ügyelő Commissionak tagjává tétetett.

3. Olasz Országban.

Az ezen Országban táborozó Csász. Kir. Armádától jött tudósítások szerint, e folyó Mártzius 10-ik napján, *Mantuából*, és a' *Giotoi*, 's *Monzambanói* hidak előtt való földvárakból egyszersmind kiűtven az ellenség, a' mi előjáró seregünket tüzesen megtámadta; mindazáltal a' mi vitéz hadi seregeinktől vissza veretett. — Generál *Zuchy* a' Mantuában lévő ellenséges seregnek fő vezére eleinte *Castellaron* túl nyomta könnyűszerű seregeinket, ott mindazáltal Generál *Suden* a' kormánya alatt volt gyalogsággal, melly a' *Bianchy* gyalog regimentjének egy osztályából, és a' *Gradiskai* véghelyi seregből állott vala, ellenek menvén, *Castellalóra*, és a' *Molinari* kanálisra rohant, 's onnét az ellenséget nagy veszteséggel *Mantuáig* vissza nyomta. Generál *Suden*, a' ki alatt két lova agyon lövetett, nagy ditsérettel emlékezik a' vezérlése alatt volt hadi seregeknek vitézségekről közönségesen, különösen pedig a' Generál Stábnál lévő *Myrbach* Kapitányról, és az ötödik vadász regimentnek egyik vitéz fő hadnagyáról *Stadenről*.

Hasonló ditsósseges követkekezéssel távozott *Rukavina* Obristlajtnant az Ottochaneri batallionnal, a' *Castiglione di Mantova* herczegségbeli erősségnek ellenség ellen való megtámadásakor, a' ki is a' *Frantziákat*, 100 embernek megölése, és ugyan annyinak elfogattatása után, egészen *St. Lucidig* vissza verte. Azon időponiban verte vissza Generál *Spiegel* is Roverhelián túl az ellenséget, és egész *Marengoig* űzte, a' melly alkalmatossággal *Dóva* Kapitány a' Generál Stábtól, és *Grasitzky* lovas Kapitány a' *Meerfeld* Uhlánus regimentből különösen meg különbözteték magokat.

A' *Monzambanói* hid előtt való földvárból a' *Freshnet* osztály serege előre nyomulván a' *Montebiancoi* tetőket elfoglalni, 's azok által a' *Bogdán* és *Baumgarten* brigadákat egymástól elszakasztani igyekezett: mindazáltal az ellenség előre való nyomulását a' jól intézett ágyúk tüze megakadályoztatta, a' két nevezett Austriai Generálisok pedig az alattuk lévő hadi seregeket az ellenség két oldala felé vezérelvén azt megtámadták, és sok embert megölvén, sebhe ejtvén, és elfogván közülök, szerentsésszen hátra verték.

A' *Pechierai* erősségből kikapott 2000 főből álló ellenséges őrzetet, a' *Hohenlöe* *Bartenstein* Regimentjének derék Oberstere *Kurz*, az *Austriai* fegyvernek ditsósseggére szolgáló módon vissza verte, és a' *Pechierai* ágyúk alá űzte. — F. Marsal Lajtnant *Sommariva* különösen ditséri ezt az Oberstert, a' 4-ik vadász regimentnek Kommandánsát *Beke* Obristlajtnantot, *Greser* fő hadnagyot, a' *Stipsits* hnszár regimentjének igen derék kapitányát *Mezseryt*, a' 4-ik vadász batallionnak kapitányait *Moutluisant*, *Steindel* és *Schmeling* kapitányokat, és a' *Lindenau* regimentjéől való halálos sebhe esett *Martinkovich* Kapitányt; *Szuchletta* és *Possawetz* fő hadnagyokat a' *Warasdi* véghelyi regiment-

ből, végtére *Spentzhofer* Fő Hadnagyt a' Frimont huszár seregéből.

A' *Garda* nevű kis tengeren lévő, és Kapitány *Acurty* kormányára bízott Austriai flottilla, vagy kis hajó sereg is heves tűzben volt Mártzius 15-ik napján (A' *Garda* nevű lacus, avagy nagy állóvíz, a' Veronai, Brésciai; és Tridentumi tartományok közt van Olaszországban. Ennek a' tengernek partjai, a' körülbelől lévő faluhelységekre, kertekre, nyári mulató házakra, és a' szomszéd Pyreneusi hegyekre nézve igen kellemetesekek). Ezt az Austriai kis hajós sereget a' hét hadakozó hajóból álló ellenséges hajósereg megtámadván, annak bátran ellent állott, sebes tüzelését derekasan visszazonozta, és noha mindjárt eleintén egy salupja nagyon megkárosította, és el is süllyedt, mindazáltal még is olly vitézi módon viselte magát, s olly tüzeket adott az ellenséges hajóseregre, hogy az sok emberét elvesztvén, kénytelen volt a' maga megtartását a' sebes elfutásban keresni. Az Austriai kis hajóseregek kormányozója, Kapitány *Acurty* ebben a' viizen való tartásban igen ditsősségesen viselte magát, és mindent végbe vitt, a' mit egy derek hajóseregbéli tisztól várni lehetett. Ó a' kormánya alatt volt *Fiericht* a' tillerista hadnagynak, és *Skutesky's Just* Hohenloe Bartenstein regementjéből való fő hadnagynaknak vitézi bátorságokat igen nagyon magasztallya.

4. Északi Németországban.

A' Gróf *Touenzinn* Prusszus gyalogság Generálissa vezérlése alatt lévő 4-ik Prusszus osztály sereg, melly a' jelenvaló veszedelmes háborúban az Elbe folyóvízen túli történt verekedésekben magát megkülönböztette, már az ötödik erősséget is, úgymint az Odera folyóvíz mellett fekvő Küstrini erős várat is meghódította. Ez a' város a' Brandenburgiai Marchiában,

a' mint említettem, az Odera folyóvíz mentében, az Oderai Frankofurton felül négy óráni földre fekszik, erős kőfalakkal, bástyákkal, sántokkal, és 1/4 mérföld szélességű álló vízzel van körülvéitve, melyet a' hét esztendőig tartott Prusszus háborúban egynéhány hetekig ostromlott, de meg nem vehetett az Orosz Császári hadi sereg. Ez a' város minden külső erősségeivel, és külső városival együtt a' múlt Mártzius 7-ik napján capitulatio mellett a' Prusszus hadi seregeknek vissza adott. Ez a' capitulatio a' Prusszus Kir. hadi seregek részéről Gróf *Hälfen* első Kir. Adjutáns, és ugyan Prusszus fő Strázsamester *Kanewurff*, a' Frantzia katona őrizet részéről pedig Generál *Fournier d' Albe*, és *Muthieu* artillerista fő Strázsamester, a' *Durieu* hasonlóképen fő Strázsamester eszközések által ment vegbe. Minekutánna ezek a' két részről kirendeltetett Commissariusok az őket meg hatalmazó irásokát egymással feltserélték volna, következendő pontokban egyeztenek meg:

1.) A' Küstrini erősség és város, minden külső erősségei, artillérijával, hadi eszközeivel, minden nemű magazinumival, mappáival, planumaival, a' Kormányozónak, Kommandánsnak, az Inzsínörök, Artilleristák és Commissariusok archivumaival, minden kasszákkal, egy szóval minden Frantzia vagyonokkal, minden megszorítás nélkül, Mártzius 20-ik napján adattassanak által a' Prussziai Kir. hadi seregeknek, mihelyt ez a' Capitulatio Mártzius 15-ik napján helybe hagyatik és feltseréltetik. Hogyha mindazáltal ezen meghatározott idő előtt ez az erősség az ostromlás alól felszabadittatna: ha vagy a' munkába vett bekesség végre hajtatódna, ennek a' Capitulátiónak semmi helye ne legyen, és mintha nem is lett volna, úgy tartassék.

2.) Az abban lévő Fr. katona őrizet hadi fogságba esik, a' Berliui kapun, és

a' hosszú külső városon minden katona tisztelettel kímarsirozik, 's fegyverét lerakja. A' tisztek oldal fegyvereket, szekereiket, bagázsijákat, inasait, és lovaikat megtartják. Az allisztek, a' nemzeti gárdisták, és azok a' katonák, a' kik valamely katona tzímerrel fel vannak ékesítve, akár-mely nemzetből valók légyenek, oldal fegyvereket, hasonlóképen az altisztek és közemberek az ő tarisznyájokat megtartják; mindeniknek utazó passns levél fog adattatni.

3.) A' hadi fogságra esett katona őrizet az Odera és Weichsel (Vistula) folyóvizek közt fekvő földön lévő városokba fog felosztatni.

4.) Ez a' katona őrizet bizonyossá tétetik arról, hogy leg elsőben fog felváltatódni.

5.) A' Generálisoknak és tiszteknek szekereik és bagázsiják, és az alliszteknek 's közembereknek tarisznyájok meg nem fog vizsgáltatni. A' kormányzó be-születére fogadja, hogy a' magános vagyonnál egyéb a' várból ki nem fog vitet-tetni.

6.) A' Generálisok, a' hadi tisztek, és tábori tisztviselők azon zsoldnak felét, mely a' Prusszus tiszteknek fizettetni szokott, rangjuk szerént megnyerik, jöven-dőbéli maradásoknak helyéig, mindenütt kvártélyt, kosztot, lo portziót, és utazá-sokra való szükséges eszközöket fognak kapni, de mihelyt oda érkeznek, csak fél zsoldnak és kvártélynak kívánására leszen jussok.

7.) Az allisztek és köz katonák azon módon fognak tápláltatni, mint a' Prusszus katonák, és az ő marsírozásokat is a' Prussziai Kir. kormányzék fogja el rendel-

ni, e' fog nekik szükséges utazó eszközöket mutatni.

8.) Minden adósságokat, melyeket a' Küstrini erősségben volt Fr. katona őrizet tsinált, vagy kész pénzel ki kell fizetni, vagy ráták, az az, meghatározott idők szerént a' Fr. hadi Commissariusok által, a' tábori kasszából kifizettetni, vagy pedig batorságos és az all Inspectoroktól kéz alá írással megerősítettett kötelező leveleket adni, a' melyeket ők hazájokba leendő vissza menetelek után magoknak kifizet-hessenek. Minden Prussziai Kormány-széknak és jobbágyoknak költsönadásról jó assignatiót kell adni, 's azokat mind a' két részen lévő Kormányzések által meg erősítettetni.

A' mi azokat a' summa pénzeket il-leti, melyeket a' Prusszus polgárok öt procent esztendei fizetésre a' Frantzia őri-zetbélieknek adtanak, ezek a' Frantzia Kormányzék nevében tsináltattak, 's ugyan attól is kívántatik azoknak vissza fizette-tése. — Hogyha ebből a' summából, mely 35 ezer frankra megyen, még valami ta-láltatik a' kasszában, azt annak a' Com-missariusnak kell adatni, a' kit e' végre Generál *Hinrichs* ki fog nevezni, és ő ezt az egész 35000 frankból álló adósságot számadásba fogja venni.

9.) Hogy mind a' két résznek költsönös haszna rendbe szedődjön és eliga-zítottassék, azon végre két Commissariusok nevezettek ki, úgymint Prusszia Ország részéről *Lindenthal* Kormányzékbeli As-sessor, Frantzia Ország részéről pedig *Roch* hadi Commissarius. Mind kettő kö-tetes leszen ezen dologban szorgalmasan és szorosán eljárni.

[Végezetét a' jövő posta napon.]

Mártius 30-dik napján adtak 100 Forint Conventziós pénzért 275 1/3 forintot Váltótzedulában. — Egy Császár aranyért 12 f. tot és 11 1/2 krt.